

129. MEKTUP

١٢٩- ﴿ الْمَكْتُوبُ التَّاسِعُ وَالْعِشْرُونَ وَالْمِائَةُ : إِلَى السَّيِّدِ نِظَامٍ فِي بَيَانِ أَنَّ جَامِعِيَّةَ الْإِنْسَانِ بَاعِثَةٌ عَلَى تَفْرِيقِهِ كَمَا أَنَّهَا سَبَبٌ لِجَمْعِيَّتِهِ كَمَا نِيلَ مَاءٌ لِلْمَحْبُوبِينَ وَبَلَاءٌ لِلْمَحْجُورِينَ ﴾

قَدْ وَصَلَ الْمَكْتُوبُ الشَّرِيفُ اعْلَمْ أَنَّ الْإِنْسَانَ أَجْمَعَ الْمَوْجُودَاتِ وَلَهُ تَعَلُّقٌ وَارْتِبَاطٌ بِالْمَوْجُودَاتِ الْمُتَكَثِّرَةِ بِوَاسِطَةِ كُلِّ جُزْءٍ مِنْ أَجْزَائِهِ فَكَانَتْ جَامِعِيَّتُهُ بَاعِثَةٌ عَلَى زِيَادَةِ بُعْدِهِ مِنْ حَبَابِ قُدْسِ الْحَقِّ جَلَّ سُلْطَانُهُ عَلَى بُعْدِ الْكُلِّ وَتَعَلُّقَاتُهُ الْمُتَعَدِّدَةُ كَانَتْ سَبَبًا لَزِيَادَةِ حِرْمَانِهِ عَلَى حِرْمَانِ مَا سِوَاهُ فَإِنْ جَمَعَ نَفْسُهُ مِنْ هَذِهِ التَّعَلُّقَاتِ الْمُتَشَتِّتَةِ بِتَوْفِيقِ اللَّهِ عَزَّ شَأْنُهُ وَرَجَعَ فَهَقَرَى فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا وَالْأَفْقَدُ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا فَكَمَا أَنَّ الْإِنْسَانَ أَفْضَلَ الْمَوْجُودَاتِ بِوَاسِطَةِ الْجَامِعِيَّةِ كَذَلِكَ هُوَ شَرُّ الْمَخْلُوقَاتِ بِوَاسِطَةِ تِلْكَ الْجَامِعِيَّةِ وَمِرَاتُهُ أَنْتُمْ بِوَاسِطَةِ تِلْكَ الْجَامِعِيَّةِ فَإِنْ جَعَلَ وَجْهَهَا نَحْوَ الْعَالَمِ فَهِيَ أَشَدُّ تَكْدُرًا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَإِنْ وَجَّهَ وَجْهَهَا نَحْوَ الْحَقِّ سُبْحَانَهُ فَاشْدُّ صَفَاءً وَإِرَاءَةً مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَكَمَالُ حُرِّيَةِ الْقَلْبِ مِنْ هَذِهِ التَّعَلُّقَاتِ مِنْ خَوَاصِ مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ بَقِيَّةِ الْأَنْبِيَاءِ ثُمَّ الْأَوْلِيَاءِ عَلَى تَفَاوُتِ دَرَجَاتِهِمْ صَلَوَاتُ اللَّهِ وَتَسْلِيمَاتُهُ عَلَى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِمْ وَعَلَى أَتْبَاعِهِمْ أَجْمَعِينَ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ رَزَقَنَا اللَّهُ سُبْحَانَهُ وَإِيَّاكُمْ النِّجَاةَ مِنْ هَذِهِ التَّعَلُّقَاتِ بِحُرْمَةِ النَّبِيِّ الْمُصْطَفَى الْمَمْدُوحِ بِقَوْلِهِ تَعَالَى "مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَى" عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ مِنْ الصَّلَوَاتِ أَتَمُّهَا وَمِنَ التَّسْلِيمَاتِ أَكْمَلُهَا وَالزِّيَادَةُ عَلَى ذَلِكَ مُوجِبَةٌ لِلْمَالِ وَالسَّلَامِ وَالْإِكْرَامِ .

TÜRKÇE ANLAMI

Bu mektup Seyyid Nizâm'a yazılmış olup insanın câmi'iyyetinin²⁰⁶ cem'iyyetine sebep olabileceği gibi tefrikasına²⁰⁷ da sebep olacağını ve bu durumun *"sevilen zatlar için bir su ve mahcuplar için bela olan Nil Nebri'nin suyu gibi"*²⁰⁸ olduğunu açıklamaktadır.

Değerli mektubunuz ulaştı.

Bilmek gerekir ki, insan mevcûdât içinde en toplayıcı olandır. Kendi parçalarından her bir parça aracılığı ile insanın çoğalan mevcûdâtla bir ilgisi ve bağı bulunur.

İnsanın câmi'iyyeti, Hakk Subhânehû'nun zâtından çok uzak olmasının sebebidir. Çoğalan ilgileri kendisinin dışındakilerin mahrumiyetine göre daha fazla mahrum kalmasına sebep olur. Eğer Allah Subhânehû'nun inayetiyle bu çeşitli ilgilerden kurtulup nefsini toparlayabilirse ve geri çekilirse büyük bir kurtuluşa ermiş olur yoksa büyük bir sapkınlıkla sapılır.

İnsan, sahip olduğu câmi'iyyet özelliği sebebiyle mahlûkâtın en hayırlısı olabileceği gibi yine bu özelliği sebebiyle mahlûkâtın en şerlisi de olabilir. Ve yine bu câmi'iyyeti sebebiyle insanın aynası²⁰⁹ dahi en mükemmel şekline dönüşür.

Eğer aynasının yüzünü dünyaya çevirirse aynası her şeyden daha bulanık olur. Ancak Hakk Subhânehû'nun tarafına çevirirse her şeyden daha saf ve daha berrak olur.

Kalbin bu ilgilerden tam manasıyla azade oluşu Hz. Muhammed'in (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem) özelliklerindendir. Ondan sonra diğer

²⁰⁶ Câmi'iyyet: bkz. C.1, Mektup 45 deki ilgili dipnot.

²⁰⁷ Cem'iyyet: Bu terimin izahı için bkz., 83. mektup, ilgili dipnot.

²⁰⁸ İmam-ı Rabbânî burada, Mesnevî'de geçen bir şüirden iktibas yapmıştır.

²⁰⁹ İmam-ı Rabbânî bir diğer kitabı olan "Mebde' ve Me'âd"da aynadan maksadın ârifin kalbî olduğunu belirtir. (Mebde' ve Me'âd) Allah'ın zât, sıfat, isim ve fiillerine mazhar ve tecellîgah olması itibariyle umûmî mânâda insanın özel mânâda kâmil insanın kalbine ayna/mir'ât ve Mir'ât-ı Hakk/âyine-i Rahmân denir. Mesela Süleyman Çelebi merhumun *merfûd*inde Hz. Peygamber'in (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem) aynahgını açıklayan şu beyti, konuyu açıklama noktasında güzel bir örnektir: *"Zâtıma mir'ât edindim zâtını/ bile yazdım adını ile adını"*.

salâtların en tamamı (Ne?) مِنْ الصَّلَوَاتِ أَتَمُّهَا Ona ve âline olsun عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ "sınırı aşmadı"
 Ve selamların en mükemmeli ذَلِكَ عَلَى الرِّيَادَةِ Ve selamların en mükemmeli وَمِنْ التَّسْلِيمَاتِ أَكْمَلُهَا
 Bundan fazlası (Nedir?) مُوجِبَةٌ لِلْمَلَالِ Can sıkıcıdır وَالْإِكْرَامُ وَالسَّلَامُ Selam ve
 hürmetle...

